

Тетяна ШАРОВА,

orcid.org/0000-0002-5846-6044

доктор філологічних наук, професор,
головний науковий співробітник відділу роботи з обдарованою молоддю
Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти»
(Київ, Україна) *Tanya_sharova@ukr.net*

Борис КРЕМІНСЬКИЙ,

orcid.org/0000-0002-1689-6986

доктор педагогічних наук, професор,
начальник відділу роботи з обдарованою молоддю
Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти»
(Київ, Україна) *kraminskyi@ukr.net*

Світлана МИСТЮК,

orcid.org/0000-0002-2835-7453

завідувач сектору відділу роботи з обдарованою молоддю
Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти»
(Київ, Україна) *obdarovani.iitzo@ukr.net*

Оксана ВЕРНИДУБ,

orcid.org/0000-0003-1925-0491

науковий співробітник відділу роботи з обдарованою молоддю
Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти»
(Київ, Україна) *o_vernydub@ukr.net*

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ЗМАГАННЯ НА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ: УСПІХИ ОБДАРОВАНОЇ МОЛОДІ УКРАЇНИ

У статті проаналізовано, що останнім часом українська еліта активно позиціонує себе на міжнародних олімпіадах, що відбуваються в різних країнах світу. Перелік дисциплін, де можуть себе представити здобувачі освіти з України, постійно збільшується. Це дозволяє позиціонувати нашу країну на міжнародній арені.

У дослідженні вказано, що правила проведення, завдання конкурсів, олімпіад, турнірів формуються країною, де заплановано проведення інтелектуальних змагань. Готуючи обдаровану молодь до змагань, вчителі орієнтуються на потенціал здобувача освіти, використовуючи при цьому нові технології навчання.

Класичною формою інтелектуальних змагань на міжнародному рівні є олімпіади, до яких щороку долучається здобувачі освіти старшої школи. Наголосимо на тому, що відповідно до Указу Президента України переможці міжнародних олімпіад отримують не лише визнання у світі та в Україні, а й грошову підтримку, яка станом на сьогодні становить 100 000 гривень кожному переможцю.

Зауважимо, що організація та проведення міжнародних інтелектуальних змагань є досить унікальними та вимагають формування певної організаційної роботи. Уже стало доброю традицією в Україні долучатись до Міжнародних предметних олімпіад з тих дисциплін, які здобувачі освіти вивчають з метою подальшого вступу в заклади вищої освіти: географія, математика, біологія, екологія, хімія, фізика, астрономія та астрофізика, інформатика. Тому нами проаналізовано кількість переможців з України в міжнародних олімпіадах з часів незалежної України до 2022 року включно. Вказано, що у 2020 році Україна не була долучена до такої роботи через пандемію (COVID – 19). Ретельна підготовка здобувачів освіти, використання інноваційних технологій дозволяє на сьогодні мати значну кількість переможців в Україні за результатами міжнародних предметних учнівських олімпіад.

За результатами узагальнених даних по Україні (1993–2022 рр.) маємо такі показники: усього нашими здобувачами освіти на міжнародних предметних олімпіадах виборено 704 медалі, із них золотих медалей – 131, срібних – 261, бронзових 312. Як бачимо, 19% золотих медалістів, 37% срібних медалістів за результатами міжнародних інтелектуальних змагань, 44% бронзових переможців.

У подальшому наша країна планує долучитись на міжнародному рівні не лише до олімпіад, а й конкурсів, інтелектуальних та творчих змагань різного предметного напрямку.

Ключові слова: обдарована молодь, міжнародні інтелектуальні змагання, конкурси, турніри, олімпіади.

Tetiana SHAROVA,
 orcid.org/0000-0002-5846-6044
 Doctor of Philology, Professor;
 Chief Researcher at the Department of Work with Gifted Youth
 State Scientific Institution “Institute of Education Content Modernization”
 (Kyiv, Ukraine) Tanya_sharova@ukr.net

Boris KREMINSKYI,
 orcid.org/0000-0002-1689-6986
 Doctor of Pedagogical, Professor;
 Head of the Department for Work with Gifted Youth
 State Scientific Institution “Institute of Education Content Modernization”
 (Kyiv, Ukraine) kreminskyi@ukr.net

Svitlana MYSTIUK,
 orcid.org/0000-0002-2835-7453
 Head of the Sector of the Department of Work with Gifted Youth
 State Scientific Institution “Institute of Education Content Modernization”
 (Kyiv, Ukraine) obdarovani.iitzo@ukr.net

Oksana VERNYDUB,
 orcid.org/0000-0003-1925-0491
 Researcher of the Department of Work with Gifted Youth
 State Scientific Institution “Institute of Education Content Modernization”
 (Kyiv, Ukraine) o_vernydub@ukr.net

INTELLECTUAL COMPETITIONS AT THE INTERNATIONAL LEVEL: SUCCESS OF THE GIFT YOUTH OF UKRAINE

Recently, the Ukrainian elite have been actively positioning itself at international Olympiads held in various countries of the world. The list of disciplines where students from Ukraine can present themselves is constantly increasing. This allows us to position our country in the international arena.

The research indicates that the rules for holding competitions, Olympiads, and tournaments are formed by the country where intellectual competitions are planned. While preparing gifted youth for competitions, teachers focus on the potential of the student, using new learning technologies.

Olympiads are a classic form of intellectual competitions at the international level, in which high school students participate every year. It is emphasized that according to the Decree of the President of Ukraine, the winners of the international Olympiads receive not only recognition in the world and in Ukraine, but also monetary support, which for today amounts to 100,000 hryvnias for each winner.

It is noted that the organization and holding of international intellectual competitions are quite unique and require the formation of certain organizational work. It has already become a good tradition in Ukraine to participate in the International Subject Olympiads in those disciplines that student's study for the purpose of further admission to higher education institutions: Geography, Maths, Biology, Ecology, Chemistry, Physics, Astronomy and Astrophysics, Computer Science. Therefore, we analyzed the number of winners from Ukraine in international Olympiads from the time of independent Ukraine to 2022. It is indicated that in 2020 Ukraine was not involved in such work because of the pandemic (Covid-19). Thorough training of students, use of innovative technologies allows today to have a significant number of winners in Ukraine according to the results of international subject student Olympiads.

According to the results of generalized data for Ukraine (1993-2022), we have the following indicators: in total, our students won 704 medals at international subject olympiads, of which 131 were gold medals, 261 – silver medals, and 312 were bronze medals. As you can see, 19% of gold medalists, 37% of silver medalists according to the results of international intellectual competitions, 44% of bronze winners.

Next years our country is going to participate at the international level not only in Olympiads, but also in intellectual and creative competitions in various subject areas.

Key words: gifted youth, international intellectual competitions, contests, tournaments, Olympiads.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Нині Україна потужно увійшла у світовий простір, щороку збільшуючи кількість векторів діяльності для сучасної молоді. Обдарована молодь

вважається «золотим» резервом української нації, яка сьогодні представляє нашу країну на світовому рівні. Щороку зростає не тільки кількість переможців різноманітних інтелектуальних зма-

гань з України на міжнародному рівні, а й кількість напрямків, де можуть знайти себе здобувачі освіти різних рівнів.

Останнім часом українська еліта добре позиціонує себе на міжнародних олімпіадах, що відбуваються в різних країнах світу. Слід додати, що перелік дисциплін, де можуть себе представити здобувачі освіти з України постійно збільшується, відповідно, кількість країн-учасниць збільшується. У першу чергу збільшується конкурентність, однак, розуміємо, що вимоги під час міжнародних інтелектуальних змагань однакові для всіх і кожен повинен відстоювати власну позицію, виборюючи медаль. Наголошуємо, що в Міжнародному стандарті відсутні будь-які конкретні правила до проведення олімпіад, а також відсутні чіткі умови щодо організації таких інтелектуальних змагань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Вагомими дослідженнями з питань забезпечення комфортних умов роботи з обдарованою молоддю та підготовкою їх до інтелектуальних змагань є праці таких науковців: Кременський Б., Мистюк С. та Черкаська Л., Вільчинська Т., Ачкан В., Ілієва А., Заліський А., Войцеховський М., Андрєєв А., Постова С., Паламарчук В., Придача Т. та ін. Теоретики та практики постійно цікавляться аспектами виявлення проблем розвитку інтелектуальної молоді, здібностей здобувачів освіти у процесі навчання. Такі питання виявлені в працях Тарасенкової Н., Бєвза В., Слєпкань З., Семенця С., Сова О., Марченко О. та ін.

Питання актуальних напрямів роботи з інтелектуально обдарованою молоддю подано в праці Кременського Б., Мистюк С. та Черкаська Л.; представлення олімпіад і творчих конкурсів в контексті оцінювання знань студентів-філологів подано в дослідженні Вільчинської Т.; особливості математичних конкурсів та олімпіад як засоби розвитку творчої особистості учня розглянуто у праці Ачкан В. та Ілієва А.; виховання інтелектуала відтворює у наукових дослідженнях Паламарчук В. Відповідно на сьогодні маємо значну зацікавленість науковців з приводу підготовки еліти до участі в інтелектуальних змаганнях на міжнародному рівні. Однак, станом на сьогодні відсутні узагальнені дані участі українських школярів в міжнародних інтелектуальних змаганнях за весь час становлення незалежності України.

Країна, де заплановане проведення Міжнародної олімпіади, власним організаційним комітетом затверджують правила проведення олімпіади, а також затверджують завдання. Створенні правила під час конкретної олімпіади дозволяють приймати

рішення під час змагань та діяти в юридичному полі. Дослідниця Постова С. вказує на те, що «в сучасних умовах шкільна освіта України намагається підготувати кваліфікованого випускника, який би був здатний орієнтуватися в усіх сферах життєдіяльності та швидко адаптуватися до динамічного суспільства» (Постова, 2015: 32). Так, справді, готуючи інтелектуальну молодь, вчителі повинні орієнтувати їхній світогляд на різні сфери діяльності, що дозволить у процесі змагань швидше зорієнтуватися у завданнях та висловити власні міркування. Обдарована сучасна молодь є важливою складовою для майбутнього України (Сова, 2016: 41).

На думку Кременського Б. «...міжнародні учнівські олімпіади з навчальних предметів є авторитетними змаганнями, в яких беруть участь команди з багатьох країн світу, а перемога в цих змаганнях є дуже престижною» (Кременський, 2012: 93). За своїм змістом, методами та формою організації усі міжнародні інтелектуальні змагання є різними. Однак, розуміємо, що до проведення типу олімпіадних змагань, висуваються певні вимоги, які не можуть бути суттєво змінені організаційним комітетом країною-організатором. Тому, учасники з України, обравши міжнародну олімпіаду та заявивши про себе, можуть готуватись до змагань самостійно або під керівництвом вчителя, поступово підвищуючи власний рівень знань.

Готуючи інтелектуала, треба орієнтуватись на його здібності та допомагати йому у розвитку, долучаючи до цього процесу його творчість та нові технології навчання (Паламарчук, 2000). Інноваційні форми в роботі з обдарованою молоддю спонукають здобувачів освіти до пошуку нового, вирішення нестандартних питань, завдань, проблем (Заліський, 2014: 119). Організація інноваційної діяльності здобувачів освіти під час підготовки до інтелектуальних змагань не зводиться суто до теоретичних розмов. Треба орієнтуватись на практичні вправи та розглядати різноманітні кейси, практичні ситуації (Андрєєв, 2015). Однак, на думку вчених на сьогодні таку роботу треба проводити системно, упродовж декількох років, оскільки сформувати певні компетентності здобувачів освіти неможливо за декілька занять чи консультацій (Войцеховський, 2010: 28).

Здебільшого, під час підготовки здобувачів освіти до міжнародних олімпіад, треба орієнтуватись на специфіку та правила змагання. Досить часто до таких змагань долучаються команди у складі 4–5 осіб. Тому треба орієнтуватись на групову роботу та навчання комунікувати в групі з метою покращення загального результату на зма-

ганнях. Групові заняття проводять для учнів усіх вікових категорій, оскільки, як показує практика, деякі теми зустрічаються в завданнях усіх класів без винятку (Придача, 2018: 73). Однак, і в командній роботі оргкомітет та журі можуть визначити кращого учасника та нагородити його окремо. Все залежить від гри, до якої долучаються здобувачі освіти та презентують власні знання.

На момент проведення міжнародної олімпіади може бути долучено від 30 до 100 країн-учасників. Попередня реєстрація та робота координатора дозволяє правильно спланувати подальшу діяльність кожного учасника та з'ясувати усі організаційні моменти. Паралельно з міжнародними олімпіадами можуть організовуватись та проводитись різноманітні конкурси міжнародного рівня, а також інтелектуальні змагання з різноманітних інтегрованих предметів. До подібних змагань, як правило, долучається обдарована молодь, що власними знаннями виборює перемогу для нашої держави на міжнародному рівні. Здебільшого до подібних олімпіад долучаються такі країни: Туреччина, Іран, Індія, Тайвань, Китай, США, В'єтнам, Угорщина, Німеччина, Австралія, Болгарія, Румунія, Польща, Індонезія, Канада, Японія, Великобританія та ін. Не останню позицію в рейтингу посідає Україна на міжнародній арені, щороку демонструючи кращий результат.

Однак, класичною формою таких змагань є міжнародні олімпіади, до яких щороку долучається учнівська молодь старшої школи. Наголосимо на тому, що відповідно до Указу Президента України переможці міжнародних олімпіад отримують не лише визнання у світі та в Україні, а й грошову підтримку, яка становить 100 000 гривень. Така премія суттєво мотивує учнів, хоча, здебільшого, до міжнародних олімпіад долучаються кращі з кращих, які і так вчать у своїх закладах освіти на «відмінно». На думку вченого Марченко О. участь обдарованих учнів в інтелектуальних змаганнях на будь-якому рівні є потужним стимулом для спільної роботи здобувача освіти та вчителя, що його готує (Марченко, 2021: 332).

На сьогодні в Україні маємо значний досвід роботи з інтелектуальною обдарованою молоддю, навіть в дистанційному форматі в умовах COVID-19 та воєнного стану. Міжнародні предметні олімпіади цікаві тим, що предметно формують уявлення здобувачів освіти на високому рівні представити власні знання, конкретизувавши ситуацію, вирішивши завдання чи написавши програмний код. У науковому дослідженні не маємо на меті вказати сильні чи слабкі сторони конкретної міжнародної олімпіади.

Формулювання цілей статті. Мета наукового дослідження – відтворити динаміку результатів інтелектуальних змагань за період незалежної України (1993–2022 рр.) та здійснити огляд можливостей обдарованої молоді та їхніх вчителів для участі в міжнародних предметних олімпіадах у 2022–2023 роках в умовах воєнного стану в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Організація та проведення міжнародних інтелектуальних змагань є досить унікальними та вимагають формування певної організаційної роботи. Тому, на сьогодні відсутні описи подібних заходів, а поставлена нами мета досягається шляхом узагальнення певних даних, які зібрані в останніх роках при МОН України. Для себе виокремлюємо низку напрямів, на які орієнтуємось під час роботи з обдарованою молоддю:

- підготовка до змагань і дистанційному форматі;
- до міжнародних олімпіад долучаються здобувачі загальної середньої освіти;
- кількість учасників може бути обмежена країною-організатором;
- правила проведення олімпіад формуються країною-організатором;
- завдання учасникам міжнародних олімпіад дається рідною для учасників мовою.

Уже стало доброю традицією в Україні долучатись до Міжнародних предметних олімпіад тих дисциплін, які здобувачі освіти вивчають з метою подальшого вступу в заклади вищої освіти: географія, математика, біологія, екологія, хімія, фізика, астрономія та астрофізика, інформатика. Сучасні науковці стверджують, що в нинішніх реаліях здійснювати підготовку здобувачів освіти до інтелектуальних змагань досить важко. Так, наприклад, Кременський Б., Мистюк С та Черкаська Л. свого часу акцентували увагу на тому, що «у системі освіти працює досить багато творчих вчителів, які знають що і як треба робити для зацікавлення учнів, розкриття та розвитку їх здібностей. Важливим завданням організаторів освітнього процесу є створення умов та забезпечення матеріально-технічних, методичних, побутових тощо потреб функціонування навчального процесу, коли школярі зможуть ефективно навчатися, а вчителі максимально повно передавати свої знання та вміння» (Кременський, Мистюк, Черкаська, 2020: 134).

У 2020 році міжнародні олімпіади через пандемію не проводились, можемо констатувати поодинокі випадки проведення першого туру. У 2021 році міжнародні олімпіади з певних дисциплін відбувались в дистанційному форматі.

Таблиця 1

№	Навчальний предмет	Золоті медалі	Срібні медалі	Бронзові медалі	Усього
1	Математика	43	67	46	156
2	Фізика	17	43	63	123
3	Хімія	21	48	43	112
4	Інформатика	21	31	37	89
5	Біологія	4	28	64	96
6	Екологія	19	22	18	59
7	Географія	–	5	15	20
8	Астрономія	3	14	25	42
9	Історія	3	3	1	7
Усього		131	261	312	704

Україна має вже досвід роботи в дистанційному форматі, тому, було прийнято рішення щодо участі в дистанційному форматі здобувачів освіти в 2021 році в дистанційній формі.

Перш ніж виставляти команду на участь в міжнародній предметній олімпіаді, треба ретельно працювати з кожним її учасником. Тут маємо спільну роботу вчителя та учнів, які мають одну мету – перемогти та отримати визнання у світі. Ретельна підготовка, робота кожного здобувача освіти, а також розуміння і усвідомлення того, що попереду багато спільної роботи, мотивують учнів до участі у змаганнях, представляючи нашу країну. Потужна робота тренерів з українською елітою дозволяє підготувати обдаровану молодь до непередбачуваних питань і предметній сфері, а також вчить швидко реагувати на поставлені питання, давати цілком виважені відповіді та діяти комплексно. Слід акцентувати увагу на тому, що успіхи здобувачів освіти на міжнародних олімпіадах залежать не тільки від настанов вчителя чи тренера, що готує учнів до змагань, а й розвитку їхніх здібностей, системному навчанні та усвідомленні потреби таких змагань.

Формуючи банк завдань, треба розуміти, що головний орієнтир покладено на шкільну програму. Але якщо орієнтуватися тільки такий вимір та показник, то тоді немає потреби у проведенні подібних інтелектуальних змагань. Тому, частіше за все для проведення таких змагань створюють нестандартні логічні завдання, що спонукає здобувачів освіти до показу їхнього дослідницького потенціалу та розкриття творчих здібностей (Ачкан, Ілієва, 2019: 62).

За період незалежності України, здобувачі освіти долучались до міжнародних предметних олімпіад з 1993 року по 2022 рік. У вільному доступі маємо узагальнені дані з приводу результатів участі наших здобувачів освіти з 1993 року по 2019 міжнародних олімпіадах з математики, фізики, хімії, інформатики, біології та екології,

а також географії, астрономії та історії. У 2020 році міжнародних олімпіад не було через пандемію у світі. Також для аналізу беремо дані за 2021 та 2022 роки. Маємо золотих, срібних та бронзових переможців за весь час становлення незалежності нашої країни (Табл. 1).

Акцентуємо увагу на тому, що із загальної кількості навчальних предметів, що вивчаються у закладах загальної середньої освіти до уваги на Міжнародному рівні взято лише 9. Однак, вказані дані фіксувались з кожного предмету не кожного року. Так, наприклад, екологія у 1993–1995 рр. не проводилася, а географія представлена лише з 2010 року, оскільки цей навчальний предмет раніше не брався до уваги. Дані за результатами міжнародних олімпіад з астрономії подані з 2011 року, а історія представлена лише трьома роками (2012–2014 рр.)

За результатами узагальнених даних по Україні маємо такі показники: усього нашими здобувачами освіти на міжнародних предметних олімпіадах виборено 704 медалі, із них золотих медалей – 131, срібних – 261, бронзових 312. Як бачимо, 19% золотих медалістів, 37% срібних медалістів за результатами міжнародних інтелектуальних змагань, 44% бронзових переможців. Отже, із поданих даних можемо констатувати той факт, що більше усього призових місць маємо за результатами міжнародних олімпіад з математики (156 медалей, що складає 22% від загальної кількості), найменша кількість з історії (7 медалей, що складає 0,001% від загальної кількості). Однак такі числові дані не можна порівнювати, бо проведення олімпіади здійснювалось в різних країнах, різний проміжок часу за тривалістю. Головне, наша обдарована молодь розуміє потребу участі в подібних інтелектуальних змаганнях, що є результатом такої кількості медалей.

На думку Вільчинської Т. усі творчі конкурси, як і олімпіади, є важливим способом контролю знань студентів, виховують усвідомлене ставлення

до оцінювання (Вільчинська, 2020: 63). Маючи такий потужний досвід роботи, можна щороку, мотивувавши здобувачів освіти на навчання, долучати їх до участі не лише в конкурсах, олімпіадах і турнірах міжнародного рівня, а й на різноманітні вебінари та семінари, що дозволить їм краще опанувати новий цікавий матеріал з предметної галузі, яку вони вивчають поглиблено (Шарова, Шаров, 2019: 256).

Висновки з дослідження та перспективи подальших розвідок. За часи незалежності нашої країни маємо досить значні показники участі обдарованої молоді в міжнародних інтелектуальних змаганнях. У першу чергу – це заслуга здобувачів освіти, вчителів, що їх готують, а також батьків, що їх виховують.

В умовах воєнного стану, більшою мірою, маємо можливості долучення здобувачів освіти до міжнародних олімпіад та творчих конкурсів у дистанційному форматі. Тому, працюючи з обдарованою молоддю, можемо спланувати їхню підготовку під керівництвом потужних вчителів-практиків, що дозволить у майбутньому з навчальних предметів вибороти найкращі результати та отримати медалі.

У подальшому обдаровану молодь нашої країни націлюємо на участь в міжнародних олімпіадах, конкурсах, інтелектуальних змаганнях різного предметного напрямку. Підтримка від держави в плані заохочення здобувачів освіти до інтелектуальних змагань є. Тому попереду матимемо ще більше перемог, оскільки сучасна молодь прагне до гідного представлення нашої країни на світовому рівні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андреев А. М. Міжнародні конкурси як важлива форма організації інноваційної діяльності учнів у системі позакласної роботи з фізики. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2015. № 45. С. 303–312.
2. Ачкан В., Ілієва А. Математичні конкурси та олімпіади як засоби розвитку творчої особистості учнів. Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції «*Особистісно орієнтоване навчання математики: сьогодні і перспективи*», м. Полтава, 19–20 листопада 2019 р. Полтава : Астрія, 2019. С. 62–63.
3. Вільчинська Т. П. Олімпіади і творчі конкурси в контексті оцінювання знань студентів-філологів. *Професійна компетентність учителя Нової української школи: формування, розвиток та удосконалення*: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 22 травня 2020 р. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2020. С. 60–63.
4. Войцеховський М. О. Робота з обдарованою молоддю в місті Києві. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2010. № 4. С. 27–29.
5. Заліський А. А. Запровадження інноваційних форм у роботі з обдарованою учнівською молоддю. *Вісник Чернівецького національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*. 2014. № 120. С. 118–122.
6. Кременський Б. Г. Підготовка до участі у Міжнародних олімпіадах як форма роботи з інтелектуально обдарованою молоддю. *Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова*. Вип. 33. Ч. 2. 2012. С. 93–101.
7. Кременський Б., Мистюк С., Черкаська Л. Проблеми та актуальні напрями роботи з інтелектуально обдарованою молоддю. *Нові технології навчання*. 2020. № 93. С. 128–137.
8. Марченко О. А. Сучасні підходи до організації роботи з обдарованими учнями в системі ПТНЗ. Обдаровані діти – скарб нації: матеріали II Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (м. Київ, 18–22 серпня 2021 року). Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2021. С. 331.
9. Паламарчук В.Ф. Як виростити інтелектуала: [посіб. для вчителів і керівників шкіл]. Ін-т педагогіки АПН України. К. : Навч. книга. – Богдан, 2000. 151 с.
10. Постова С. Підготовка учнів до участі в олімпіадах з інформатики та інформаційних технологій з використанням інтернет-ресурсів. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти*. 2015. № 8 (2). С. 32–38.
11. Придача Т. В. Організація дистанційної підтримки підготовки обдарованих учнів до участі в олімпіадах з математики. *Науковий часопис НПУ імені МП Драгоманова. Серія 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання*. 2018. № 20 (27). С. 72–77.
12. Сова О. О. Значимість розвитку обдарованості школярів для майбутнього України. *Педагогічний пошук*. 2016. № 3. С. 37–41.
13. Шарова Т. М., Шаров С. В. Досвід професійної підготовки студентів кафедрою української і зарубіжної літератури у галузі освіти та філології. *Українська література в загальноєвропейському контексті* : зб. наук. пр. 2019. № 2. С. 255–261.

REFERENCES

1. Andriev, A. M. (2015) Mizhnarodni konkursy yak vazhlyva forma orhanizatsii innovatsiinoi diialnosti uchniv u systemi pozaklasnoi roboty z fizyky [International competitions as an important form of organization of students' innovative activities in the system of extracurricular work in physics]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh*. no. 45. pp. 303–312 [in Ukrainian].
2. Achkan, V. & Iliieva, A. (2019) Matematychni konkursy ta olimpiady yak zasoby rozvytku tvorchoi osobystosti uchniv [Mathematical competitions and olympiads as means of developing students' creative personality]. *Materialy V Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Osobystisno oriientovane navchannia matematyky: sohodennia i perspektyvy»*. m. Poltava, 19-20 lystopada 2019 r. Poltava: Astraia, pp. 62–63 [in Ukrainian].

3. Vilchynska, T. P. (2020) Olimpiady i tvorchy konkursy v konteksti otsiniuvannya znan studentiv-filolohiv [Olympiads and creative competitions in the context of evaluating the knowledge of philology students]. Profesiina kompetentnist uchytelia Novoi ukrainskoi shkoly: formuvannya, rozvytok ta udoskonalennia : materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii 22 travnia 2020 r. Ternopil: TNPU im. V. Hnatiuka. pp. 60–63 [in Ukrainian].
4. Voitsekhovskiy, M. O. (2010) Robota z obdarovanoi moloddu v misti Kyievi [Work with gifted youth in the city of Kyiv]. Kompiuter u shkoli ta simi [Computer in school and family]. no. 4. pp. 27–29 [in Ukrainian].
5. Zaliskiy, A. A. (2014) Zaprovdzhennia innovatsiinykh form u roboti z obdarovanoi uchnivskoiu moloddu [Introduction of innovative forms in work with gifted student youth]. Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu. Seria: Pedahohichni nauky. no. 120. pp. 118–122 [in Ukrainian].
6. Kremynskiy, B. H. (2012) Pidhotovka do uchasti u Mizhnarodnykh olimpiadakh yak forma roboty z intelektualno obdarovanoi moloddu [Preparation for participation in International Olympiads as a form of work with intellectually gifted youth]. Naukovyi chasopys NPU imeni M.P.Drahomanova. vol. 33/2. pp. 93–101 [in Ukrainian].
7. Kremynskiy, B., Mystiuk, S. & Cherkaska, L. (2020) Problemy ta aktualni napriamy roboty z intelektualno obdarovanoi moloddu [Problems and current areas of work with intellectually gifted youth]. Novi tekhnolohii navchannia. no. 93. pp. 128–137 [in Ukrainian].
8. Marchenko O. A. Suchasni pidkhody do orhanizatsii roboty z obdarovanyu uchniamy v systemi PTNZ [Modern approaches to the organization of work with gifted students in the vocational training system]. Obdarovani dity – skarb natsii: materialy II Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi onlain-konferentsii (m. Kyiv, 18–22 serpnia 2021 roku). Kyiv: Instytut obdarovanoi dytyny NAPN Ukrainy. pp. 331 [in Ukrainian].
9. Palamarchuk, V.F. (2000) Yak vyrostyty intelektual: [posib. dlia vchyteliv i kerivnykiv shkil] [How to raise an intellectual], In-t pedahohiky APN Ukrainy. K. : Navch. knyha. Bohdan. 151 p. [in Ukrainian].
10. Postova, S. (2015) Pidhotovka uchniv do uchasti v olimpiadakh z informatyky ta informatsiinykh tekhnolohii z vykorystanniam internet-resursiv [Preparing students for participation in computer science and information technology olympiads using Internet resources]. Naukovi zapysky Kirovohradskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka. Seria: Problemy metodyky fizyko-matematychnoi i tekhnolohichnoi osvity. no. 8 (2). pp. 32–38 [in Ukrainian].
11. Prydacha, T. V. (2018) Orhanizatsiia dystantsiinoi pidtrymky pidhotovky obdarovanykh uchniv do uchasti v olimpiadakh z matematyky [Organization of remote support for the preparation of gifted students to participate in mathematics olympiads]. Naukovyi chasopys NPU imeni MP Drahomanova. Seria 2. Kompiuterno-orientovani systemy navchannia. no. 20 (27). pp. 72–77 [in Ukrainian].
12. Sova, O. O. (2016) Znachymist rozvytku obdarovanosti shkolariv dlia maibutnoho Ukrainy [Significance of the development of giftedness of schoolchildren for the future of Ukraine]. Pedahohichni poshuk. no. 3. pp. 37–41 [in Ukrainian].
13. Sharova, T. M. & Sharov S. V. (2019) Dosvid profesiinoi pidhotovky studentiv kafedroi ukrainskoi i zarubizhnoi literatury u haluzi osvity ta filolohii [Experience of professional training of students by the department of Ukrainian and foreign literature in the field of education and philology]. Ukrainska literatura v zahalnoievropeiskomu konteksti. no. 2. pp. 255–261 [in Ukrainian].